

ЗАЯВИ, ЗВЕРНЕННЯ

ЗАЯВА ПРЕС-ЦЕНТРУ КИЇВСЬКОЇ ПАТРІАРХІЇ ЩОДО ДІАЛОГУ З РПЦ

У зв'язку з ухваленням на Архієрейському соборі РПЦ в Москві 30 листопада 2017 року рішення, яке може бути підставою для неправильних висновків щодо змісту та мотивів звернення Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета від 16 листопада 2017 року до Патріарха Московського Кирила і єпископату РПЦ, з благословення Святійшого Патріарха Філарета прес-центр Київської патріархії повідомляє таке.

Через посередництво Першоієрарха РПЦЗ (МП) митрополита Іларіона (Капрала) нещодавно Московська Патріархія висловила бажання вступити в діалог із Патріархом Філаретом. Безпосереднім предметом діалогу малося на увазі подолання всього комплексу проблем, які перешкоджають нормальному церковному спілкуванню між РПЦ і УПЦ Київського Патріархату, як це має бути між помісними Церквами.

Головною перешкодою для РПЦ є її власні рішення щодо «зняття сану» (1992 р.) та «анафематствування» (1997 р.), які Московський Патріархат безпідставно і неканонічно застосував до Патріарха Філарета. Тому першим кроком для встановлення відносин між двома помісними Церквами мало стати рішення Архієрейського собору РПЦ про «визнання такими, що не були» вказаних рішень щодо Патріарха Філарета – так само, яке це раніше було зроблено РПЦ задля діалогу з РПЦЗ та зі старообрядцями (визнання такими, що не були, анафем на старі обряди).

Наслідком такого рішення мало стати створення передумов для визнання Російською Церквою автокефалії помісної Української Православної Церкви і об'єднання українського православ'я навколо Київського Патріаршого Престолу – що є і завжди було єдиною кінцевою метою діалогу УПЦ Київського Патріархату з Московським Патріархатом.

Враховуючи цю позицію та бажаючи виявити добру волю, Патріарх Філарет на прохання, висловлене від імені та за дорученням Патріарха Кирила, надіслав до нього лист, який публікується в копії. В цьому листі були враховані побажання з боку Московського Патріархату «обійти гострі кути» для того, щоб обидві сторони мали можливість у діалозі «зберегти лице».

Варто зазначити, що в листі не йдеться про «прохання» Патріарха Філарета – він «закликає» своїх адресатів визнати від початку не дійсними ті рішення, які Московському Патріархату заважають відновити молитовну єдність з помісною УПЦ – Київським Патріархатом.

Після такого рішення Патріарх Філарет висловлює сподівання на рішення РПЦ визнати автокефалію УПЦ.

Пам'ятаючи про те, що Христос заповідає шукати примирення з тими, хто ворогує проти тебе, і просити прощення за власні гріхи (що робить і кожен священнослужитель під час літургії, звертаючись за вказаною у листі формулою до співслужителів і до мирян), Патріарх Філарет звернувся зі словами про прощення, щоб особисті образи (які є, зокрема, щодо Патріарха Філарета у низки ієрархів Московського Патріархату) не стояли на перешкоді діалогу. Так само він звістив про те, що й особисто прощає тих, хто його ображав, і не тримає на них гніву. Адже «прощаємо і просимо прощення» – дієва формула примирення, яка не раз довела свою відповідність.

Що ж стосується тих «провин», які приписуються Патріарху Філарету Московським Патріархатом, зокрема «провини розколу», то Патріарх Філарет ніколи не визнавав, не визнає і не буде визнавати себе у них винним – а тому не має підстави в цьому каятися. Навпаки, провинна розділення православ'я в Україні лежить на організаторах так званого «Харківського собору», які повинні були би визнати це і покаятися у вчиненому порушенні церковних канонів.

Попри все у Київському Патріархаті вітають бажання з боку Московського Патріархату вести діалог, однак метою такого діалогу не може бути ані «покаяння» перед РПЦ, ані адміністративне приєднання до неї у будь-якій формі. Єдиною кінцевою метою такого діалогу УПЦ Київського Патріархату бачить винятково визнання автокефалії помісної УПЦ, Київського Патріархату, та об'єднання українського православ'я.

Тому Священний синод УПЦ Київського Патріархату на найближчому засіданні розгляне бажання РПЦ вести діалог та ухвалить відповідне рішення.

Прес-центр Київської патріархії

**ЗВЕРНЕННЯ
Священного синоду
Української Православної Церкви Київського Патріархату
до пастви й українського народу у справі діалогу з РПЦ**

Дорогі брати і сестри, шановні співгромадяни!

Священний синод Української Православної Церкви Київського Патріархату звертається до вас із роз'ясненням позиції нашої Церкви у справі діалогу з Російською Православною Церквою.

Вам відомо, що понад 25 років остання не визнавала Київський Патріархат не лише помісною Церквою, але і взагалі Церквою, робила все для того, щоб знищити Київський Патріархат та зосередити у своїх руках всю церковну владу над православними в Україні. Однак в останні місяці з'явилися ознаки того, що позиція Московського Патріархату може змінитися і що керівництво цієї Церкви хоче знайти шлях до подолання ворожнечі та до примирення.

Як ми як християни повинні поставитися до цього? «Петро підійшов до [Ісуса] і сказав: Господи, скільки разів прощати брату моєму, який згрішить проти мене? Чи до семи разів? Ісус говорить йому: не кажу тобі – до семи, але до сімдесяти разів по сім» (Мф. 18: 21 – 22). Щоразу у молитві Господній ми звертаємося до Небесного Отця: «Прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим» (Мф. 6: 11).

Тож якщо ті, хто ворогували проти нас, виявили ознаки бажання знайти примирення, ми, поклавши надію на Бога, повинні відповісти їм готовністю примиритися.

Адже апостол Павло навчає нас: «Любов нехай буде нелицемірна; ненавидьте зло, прихильтеся до добра; будьте братолюбні один до одного з ніжністю; випереджайте один одного шанобливістю.

Благословляйте гонителів ваших; благословляйте, а не проклинайте. Радуйтеся з тими, хто радується, і плачте з тими, хто плаче. Будьте однодумні між собою; не звеличуйте себе, а наслідуйте смиренних; не будьте зарозумілі; нікому не відплачуйте злом за зло, але дбайте про добро перед усіма людьми.

Якщо можливо і залежить від вас, перебувайте в мирі з усіма людьми.

Не мститься за себе, улюблені, а дайте місце гніву Божому. Бо написано: «Мені відомщення, Я віддам», – говорить Господь.

Отже, якщо ворог твій голодний, нагодуй його; якщо хоче напитися, дай напитися йому; бо, роблячи це, ти збереш йому на голову палаюче вугілля. Не бувай переможений злом, а перемагай зло добром» (Рим. 12: 9 – 10, 14 – 21).

Тож ми, пам'ятаючи настанови Божі, повинні бути готовими до примирення і дбати про досягнення миру, адже «блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться» (Мф. 5: 9).

Маємо бути готовими примиритися з братами і сестрами у православної вірі – але **не примиритися з неправдою чи ціною відступлення від правди.**

У чому ж полягає правда, від якої ми не можемо відступити і з Божою допомогою не відступимо? Правда полягає в тому, що існує український народ і Українська держава як окремий народ і незалежна держава.

А канони (34 апостольське правило, 17 правило Четвертого і 38 правило Шостого Вселенських соборів), пастирська доцільність та церковно-історична традиція велять, щоб у народі, серед якого значна кількість віруючих є православними християнами, який має власну державність та всі інші церковні можливості для утворення та життя автокефальної (тобто адміністративно незалежної від інших церковних центрів) помісної Православної Церкви – була така Церква.

Тому, коли у 1991 році Україна відновила свою державну незалежність, і Українська Православна Церква соборно й одноставно підтримала необхідність бути автокефальною.

Однак Московський Патріархат, як і Російська держава, і тоді, і тепер не хочуть визнавати український народ окремим народом, а не частиною російського. Так само і Українську державу вони вважають не державою, а «тимчасовим явищем». І саме на цій підставі дотепер Московський Патріархат відмовляється визнавати автокефалію нашої помісної Української Православної Церкви – Київського Патріархату.

Бо, визнавши автокефалію, Російська Церква і держава (а вони тісно пов'язані зараз, як це було й у минулі століття) цим самим визнають, що українці – окрема нація, а Україна – справді держава. І, визнавши це, не матимуть внутрішнього спонукання до подальшої агресії, в тому числі військової, проти України. Адже цю агресію вони здійснюють доти, доки мають споді-

вання знову повернути нас у рабство, від якого Україна у 1991 році звільнилася. Визнавши, що ця імперська мрія – нездійсненна, вони припинять і агресію.

Ми, Патріарх і єпископат, духовенство і всі вірні Київського Патріархату, **знаємо, що наша Церква – істинна Православна Церква, частина Єдиної, Святої, Соборної і Апостольської Церкви.** Ми твердо переконані та утверджені на багатьох прикладах, що в нашій Церкві так само, як і в усій повноті православ'я, діє Дух Святий, що звершувані в Київському Патріархаті таїнства – дійсні та дієві, що наша ієрархія та духовенство справді мають апостольське наступництво та через істинне рукоположення мають дар Святого Духа для звершення священнодій.

І для того, **щоб це знати і бути в цьому твердо переконаними, – нам не треба звертатися до когось із запитаннями, за підтвердженням чи визнанням.** Тобто від інших помісних Церков, в тому числі Російської, ми не шукаємо і не прагнемо того, щоб вони нас своїм визнанням ніби «запевнили», що ми є істинна Церква. **Ми прагнемо і бажаємо того, щоб вони для себе впевнилися і переконалися в істинності Київського Патріархату.** А відтак – припинилося б розділення православ'я в Україні, залишилася б у минулому ворожнеча Московського Патріархату проти Київського, відновилося б спілкування у молитві та Євхаристії. Все це означало б і відкинення тих ідеологічних підстав, тих спонукань політики насадження «русского міра», які привели до нинішньої відкритої збройної агресії Росії проти України. Це відкрило б двері для миру.

Чи прагнемо ми миру? Так! Але **миру справедливого, миру не в неволі чи підпорядкуванні Москві, а миру, заснованого на справжній повазі Росії до України та до прав українського народу.** В тому числі до права на власну автокефальну, помісну Церкву.

Заради досягнення такої мети Патріарх і Священний синод погоджуються вести діалог з Російською Православною Церквою.

Про що ми готові та бажаємо вести діалог? Про припинення ворожнечі між православними, про відновлення спілкування у молитві та Євхаристії, про визнання Російською Церквою автокефалії Київського Патріархату, бо успіх такого діалогу принесе благо і для Церкви, і для всієї України.

Якщо ж під будь-якими приводами чи з будь-якими обіцянками в Москві знову, як і раніше, наполягатимуть, щоб наша Церква підпорядкувалася Російській Церкві, увійшла до її складу, визнала б над собою владу Московського Патріарха, – то **про це діалогу ми не ведемо і вести ніколи не будемо.**

Бо ми за мир – але не у рабстві. За примирення – але не ціною зради правді. За діалог – але лише заради утвердження істини, а не щоб догодити бажанням людським.

Якщо Російська Церква готова до такого діалогу і примирення – ми відкриті. Якщо ні – ми знаємо, що зробили все можливе, щоб виявити любов до ворогів та простягнути руку. А все неможливе для людей – нехай звершить Господь у відомий Йому час і відомим Йому чином.

І ми віримо, що Господь поставить всіх інших у такі умови, що за своїм бажанням чи без нього, але вони раніше чи пізніше визнають автокефалію УПЦ Київського Патріархату та увійдуть з нами в євхаристійне спілкування. Нам же, усій повноті Київського Патріархату, незалежно від успіху чи неуспіху нинішньої спроби діалогу, треба як і дотепер **зберігати внутрішню єдність, розбудовувати й утверджувати Церкву, служити Богу й українському народу,** наближаючи час перемоги правди.

І нехай Господь Ісус Христос та всі святі допомагають нам у цьому!
Закликаємо на вас і весь український народ Боже благословення.

У Києві,
13 грудня 2017 р.

ФІЛАРЕТ, Патріарх Київський і всієї Руси-України
ЕПІФАНІЙ, митрополит Переяславський і Білоцерківський
ДИМИТРІЙ, митрополит Львівський і Сокальський
ІОАСАФ, митрополит Білгородський і Обоянський
ІОАН, митрополит Черкаський і Чигиринський
СЕРГІЙ, архієпископ Донецький і Маріупольський
ІЛАРІОН, архієпископ Рівненський і Острозький
ЄВСТРАТІЙ, архієпископ Чернігівський і Ніжинський
АГАПІТ, архієпископ Вишгородський
МИХАЇЛ, архієпископ Вінницький і Брацлавський
ЮЛІАН, єпископ Коломийський і Косівський
МИТРОФАН, єпископ Харківський і Богодухівський